

FIȘA DISCIPLINEI

Potențialul taumaturgic haric al demersului sacramental

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclul de studii	Masterat
1.6. Programul de studii / Calificarea	Consiliere Pastorală și Asistență Psihosocială
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Potențialul taumaturgic haric al demersului sacramental				Codul disciplinei	OMR5008
2.2. Titularul activităților de curs					Arhim. Prof. univ. dr. Teofil (Cristian) Tia		
2.3. Titularul activităților de seminar					Arhim. Prof. univ. dr. Teofil (Cristian) Tia		
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DSIN

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					8
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					31
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					0
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					83
3.8. Total ore pe semestru					125
3.9. Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu videoproiector, sistem de sonorizare pentru audiții și laptop
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu videoproiector, sistem de sonorizare pentru audiții și laptop

6. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	<i>Coordonează activități de caritate</i> • Coordonează furnizarea de activități de caritate către o comunitate sau o instituție aflată în dificultate, cum ar fi recrutarea de voluntari și de personal, alocarea resurselor și gestionarea activităților <i>Stabilește relații de colaborare</i> • Stabilește o legătură între organizațiile sau persoanele fizice care pot beneficia de comunicarea reciprocă pentru a facilita o relație de colaborare pozitivă durabilă între cele două părți <i>Stabilește relații cu comunitățile locale</i> • Stabilește relații afective și de lungă durată cu comunitățile locale, de exemplu, prin organizarea unor programe speciale pentru grădinițe, școli și persoane cu dizabilități și vârstnici, prin sensibilizarea comunității și primind în schimb aprecierea acestora <i>Se implică în dezbateri</i> • Structurează și prezintă argumente utilizate în cadrul unei dezbateri și discuții constructive pentru a convinge partea opusă sau o parte terță neutră cu privire la punctul de vedere al participantului la dezbateri <i>Respectă confidențialitatea</i> • Respectă setul de norme care stabilesc nedivulgarea informațiilor, cu excepția unei alte persoane autorizate <i>Oferă consiliere socială</i> • Asistă și îndrumă utilizatorii serviciilor sociale pentru rezolvarea problemelor și dificultăților personale, sociale sau psihologice <i>Răspunde la întrebări</i> • Răspunde la întrebări și la solicitările de informații venite din partea altor organizații și membri ai publicului <i>Întărește comportamentul pozitiv</i> • Întărește comportamentul pozitiv al oamenilor în timpul activităților de reabilitare și consiliere, pentru a se asigura că persoana ia măsurile necesare pentru a obține rezultate pozitive într-un mod pozitiv, astfel încât să rămână încurajate să-și continue eforturile și să atingă obiectivele <i>Practică ascultarea activă</i> • Acordă atenție spuselor altor persoane • Înțelege cu răbdare aspectele punctate, adresând întrebări, după caz, și fără să întrerupă în momente nepotrivite • Ascultă cu atenție nevoile clienților, ale pasagerilor, ale utilizatorilor de servicii sau ale altor persoane și oferă soluții în consecință <i>Menține relații cu reprezentanți locali</i> • Menține relații bune cu reprezentanții comunității științifice, economice și ai societății civile de la nivel local
Competențe transversale	<i>Aplică cunoștințe de filozofie, etică și religie</i> • Studentul va fi capabil să evalueze consecințele și impactul ideilor, oportunităților și acțiunilor • Studentul va fi capabil să evalueze consecințele morale și etice ale acțiunilor • Studentul va fi capabil să urmărească valorile etice și credințele religioase • Studentul va fi capabil să acționeze în conformitate cu valorile etice și religioase

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Dobândirea abilităților de consiliere și dialog psihoterapeutic cu enoriașii aflați în criză;
7.2 Obiectivele specifice	• Deprinderea de a rezolva problemele teoretice și practice ridicate de realitatea psihică, spiritual-duhovnicească, individuală și colectivă din parohie;

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Crizele existențiale. Terapia pastorală a evenimentelor cu potențial psihopatogen. 1.1. Noțiunea de „criză existențială”. Dimensiunea „biografică” a crizelor: evenimentele critice și „catastrofele” personale; Intervențiile pastorale preventive; cateheza premaritală; 1.2. Gradele diferite de vulnerabilitate în fața crizelor în funcție de tipurile de personalitate; factori de risc: precedentele experiențe traumatice și lipsa unei inserții sociale și a susținerii colective;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
2. Perspective pastorale asupra psihologiei dezvoltării. Vârsta de 1 an, Portmann și „ființa imperfectă”; încrederea ca piatră de fundament a unei personalități sănătoase; intervalul 2-3 ani și noțiunea de „autonomie”; convingerea „Eu pot!” versus constatarea psihotică inversă: „Nu sunt bun la nimic!”;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
3. Împlinirea de sine și orizontul transcendent al acesteia. „Fericirea” ca orizont situat „dincolo” și „mai presus” de propriul partener; Conceptele de „izolare”, „distanțare” și „fuziune” în relația de iubire; Vârsta de 26-40 de ani și capacitatea generativă multiplă și plurivalentă; consilierea în cazurile de „bilanț existențial” marcat de disperare și de faliment; incompetența profesională ca sursă de dezechilibre interioare;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
4. Gerontologia și Pastorală. Vârsta a Treia și provocările ei pastorale. Critica conceptului exclusiv regresiv de „bătrânețe”; „Reconcilierea cu trecutul” ca prioritate a bătrâneții; potențialul de „creștere” al vârstei a treia; inteligența „cristalizată”; frica exagerată de moarte și relevanța ei pastorală; Exilul” bătrânilor în societatea meritocratică a productivității; Resursele educaționale ale celor de vârstă a treia și avantajul timpului liber; funcția specifică a fiecărei vârste în societate;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
5. Pași spre atingerea maturității psihoduhovnicești la bătrânețe: imaginea pozitivă despre sine; longevitatea și rezerva de viață moștenită de la naștere; aspectul exterior ca oglindă a raportului cu sinele; Consolarea credinței și alternativele ei; raționalul și limitarea psihicului doar la conștient; reintegrarea emoționalului, a metafizicii și a artei în panorama existențială de ansamblu;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
6. Psihotraumele divorțului. Intervenții pastoale; proiect de consiliere anti-	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	

divorț; statistici parohiale; „instrumentalizarea” copilului de către părinți; sistemul pedagogic represiv și ierarhia pedepselor; perspective psihanalitice de corecție: răzbunarea pe copii a propriului destin nefericit; investigarea adevărurilor proprii copilării; pastorală copiilor și psihopatologia infantilă;		
7. Doliul și tratamentul duhovnicesc simetric. Psihologia duhovnicească a compătimirii; impactul negativ asupra personalității a neglijării trăirilor emoționale corespunzătoare doliului; Preotul ca acompaniator al omului în toate fazele durerii sale; Faza refuzului; împietrirea în durere și negarea dispariției celui drag; faza de șoc și indiciile prăbușirii lumii subiective; „colapsul emotiv” și păstrarea controlului de sine; exprimarea prin tulburări psiho-somatice a emotivității reprimată; Repere de consiliere: „ordinea divină” a lucrurilor; ordonarea haosului sentimentelor; integrarea într-o ordine divină de ansamblu; Explozia sentimentelor; erupția sentimentelor ca stadiu elementar al tranziției spre depășirea crizei; abandonarea în brațele durerii, a mâniei și a fricii; cauze ale supărării și ale agresivității; rostul psihologic al „reproșului” și starea de dezamăgire;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
8. „Doliul cronic”. „Separarea” de celălalt și regăsirea de sine; reconversia generată de zădărnicierea continuă a nevoii de contact fizic; interiorizarea raportului cu celălalt; detașarea progresivă de simbolurile în care defunctul continuă să supraviețuiască; tradiții populare relevante; semnificația terapeutică a părăstaselor; vizita la mormânt și confruntarea cu realitatea; Un nou raport cu sine și cu lumea; concilierea cu moartea celui iubit și nașterea unor noi raporturi cu cei vii; Riscul acestei etape: refuzul de a se mai lega totalmente, pentru a nu plăti prețul legăturii afective; tonul afectiv-uman versus tonul doctrinar al omiliei preoțești funebre;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
9. Noțiuni de Psihoterapia Pastorală a Familiei. <i>„Totul este întotdeauna mai mult decât suma părților!”</i> (Christian von Ehrenfels); <i>„Doar în credință ființa umană devine aptă de iubire”</i> (Eugen Drewermann). Mutații de paradigmă în psihoterapie; Familia ca sistem (complex de interacțiuni și dependențe reciproce) și crizele care o	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	

afectează în obiectivul Terapiei Pastorale a Familiei; familia ca primă cauză a tulburărilor psihice; transmiterea către copii a dorințelor reprimite ale copiilor; Perspective psihanalitice: rădăcinile din copilărie ale tulburărilor actuale din raporturile de cuplu; criterii inconștiente de selecție a partenerului de viață moștenite din familia de origine; reactivarea sentimentului de protecție din copilărie și noul spațiu de răbufnire a frustrărilor din copilărie; eroarea stimulării unor „expectative” gigantice de fericire;		
10. Tipologii de derapaj familial; tipologia nevrozelor familiale; procesul continuu de adaptare reciprocă; graduala recunoaștere a patrimoniului moștenit din familia de proveniență; paradigma ecosistemului: inter-schimburi care să permită echilibrul între dezvoltarea propriului potențial și al partenerului;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
11. Analiza „Pildei Fiului Risipitor” din perspectiva Psihoterapiei Pastorale a Familiei; legături și alianțe intrafamiliale patologice; concepția de viață orientată exclusiv spre împlinirea așteptărilor de tip social ale mediului înconjurător; legitimitatea paralelei tradiționale „Tată”- Dumnezeu; deficiențele din interiorul constelației familiale; plusul de autonomie și efectele lui asupra sistemului relațional; „reabilitarea” fiului risipitor;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
12. Tehnici psihoterapeutice aplicabile în practica pastorală. Limite și performanțe în receptarea psihanalizei în Teologie; psihoterapia cognitiv-comportamentală și cea umanist-experiențială în percepție teologică. Neglijarea emoționalului și dezorientarea existențială contemporană. Omul contemporan: un nevrotic promotor al unei etici a precarului.	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
13. Psihoterapia și pastorală. Un divorț toxic (Drewermann și „doctrina” angoasei paralizante; „Războiul” Bisericii cu inconștientul, în viziunea lui Drewermann. Obiectivul „suprimării”; Critici aduse de E. Drewermann Bisericii occidentale; Influența lui C. G. Jung asupra reflecției teologice a lui E. Drewermann; Conflictul teologie-psihologie în opera lui Drewermann).	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
14. Convertirea și „vederea lui Dumnezeu” din perspectivă psihologică. Forța „persuasivă” a consilierii pastorale. Repere	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	

interconfesionale. Un concept teologic insuficient clarificat: „întâlnirea cu Dumnezeu”.		
Bibliografie		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Psihogeneza crizelor din perspectivă pastorală: cele patru faze în viziunea lui Caplan, și cele trei faze (divizibile în opt momente) în viziunea lui Erika Schuchardt: 1. Se ia act de eveniment, optându-se însă pentru ambiguitate; 2. certitudinea rațională; 3. bariera defensivă fortificantă; 4. certitudinea emoțională; 5. explozia necontrolată de manifestări vulcanice; 6. tratativele cu destinul, cu universul și cu Dumnezeu; 7. hegemonia sentimentului de inutilitate; 8. consolarea activă, exploatarea perspectivelor rămase;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
2. Tehnici de raportare pastorală la criză. Pentru o asistență pastorală terapeutică: etajele ființei umane afectate de criză: gândirea, sentimentele, acțiunea și simțul transcendenței (credința); Respectarea principiului epigenetic: doar când s-a parcurs completamente o fază se înfruntă faza succesivă; depășirea prescurtată cronicizează faza;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
3. Tehnici de intervenție pastorală și obiective: protejarea stimei de sine; prelucrarea gândirii; identificarea regulilor de acțiune greșite; demontarea modelelor de reguli nerealiste; flexibilizarea standardelor prea înalte; examinarea, analizarea și identificarea trecutului familial propriu; „confruntarea fierbinte”;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
4. Socratizarea procesului terapeutic: repere orientative; libertate deplină și constrângeri subtile în perimetrul familial; autorealizarea și „prizonieratul” copiilor; tablou clinic; conceptul de „delegare” – însărcinarea cu „recuperarea de satisfacții” pentru părinți în percepția psihanalitică și în actul pedagogic-educativ;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
5. Tripticul (modelul trinitar) al intervenției psihoterapeutice: reflecția duhovnicească (interpretarea), sintetizarea relevantă; clarificarea;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
6. Drama singurătății interioare a omului postmodern. Civilizația consumistă, o sursă infinită de frustrări psihice; Îl poate împlini pe om materialitatea? Care sunt „vehiculele” împlinirii de sine în societatea postmodernă?	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
7. Consilierea bolnavilor aflați în stare terminală. Muribundul mai are ceva de transmis celor vii? Care valori trec	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	

dincolo de moarte? Mai merită să trăiești dacă oricum o să mori?		
8. Exercitarea actului de consiliere pastorală. Metode de cercetare pastorală; Abordări ale consilierii pastorale; Consilierea în situațiile de comportament deviant; Tehnica ascultării empatică. Studii de caz;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
9. Separația între Religie și Adevăr în conștiința colectivă românească contemporană; societatea civilă și nevoia ei de religie; fractura dintre religia „individului” și cultura laică a societății; „Consumul” superficial al religiei;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
10. Raportul dintre pluralismul confesional și coeziunea națională, omogenitatea culturală și teritoriul canonic; Paradigma „Transilvania subiectivă”; Sensibilitatea ecumenică și patrimoniul universal al minorităților; Creditul moral și credibilitatea intelectuală a preotului păstor în universul culturii. Urgențe și priorități.	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
11. Ontologia experienței mistice, din perspectivă psihologică. Arealul semantic al termenului de „convertire”. Indiciile unei convertiri reale; Cincizecimea perpetuă și pentecostalismul contemporan; „Întâlnirea cu Dumnezeu” ca experiență a Duhului Sfânt. „Botezul cu Duhul Sfânt”. Mărturii; „Vederea lui Dumnezeu” la Sf. Simeon Noul Teolog. Imnurile iubirii dumnezeiești în interpretarea Părintelui Dumitru Stăniloae	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
12. Atitudini terapeutice: tăcerea, identificarea cu victima, slujba religioasă etc.; „Tehnica” ascultării empatică; eliberarea de emoțiile excesive ca punct central al intervenției pastorale; Preotul psihoterapeut – un „profesionist care întâi ascultă mai mult, și abia apoi, vorbește mai mult”; Modelul terapiei suportive;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
13. Teologia familiei: dragostea ca rezultat al lucrării harului și simultan fruct al efortului celor doi; smerenia și dispoziția spre sacrificiu; „datorii” înconștiente comunicate copiilor; fiul devenit substitut al partenerului; blocarea procesului de maturizare psihică al copiilor; forțe centripete și forțe centrifugale în ecuația familiei; hipo-individualizarea și hiper-individualizarea;	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	
14. Diagnoză și tehnică terapeutică; modele de intervenție; modurile interacționale și identificarea	Dezbaterii, prezentări Power Point, lucrări de seminar, dialog.	

„pacientului indice”; conceptul de „parțialitate în favoarea tuturor”;		
Bibliografie		

1. Arhim. Teofil Tia, *Reînnoire profetică și fidelitate față de Tradiție: exigențe pastorale ale epocii post-iluministe*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2011, p. 700.
2. Gurie Georgiu, *Psihologia Pastorală Sanitară Ortodoxă, o disciplină dinamică, insuficient creditată eclezial. Principii de călăuzire pastoral-duhovnicească a bolnavului terminal*, în „Condiția umană între suferință și iubirea lui Dumnezeu. Terapia bolii și a îngrijirii paliative”, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2012;
3. Isidor Baumgartner, *Psicologia Pastorală*, Roma, Edit. Borla, 1993;
4. Christos Yannaras, *Contra Religiei*, București, Edit. Anastasia, 2011;
5. Andrew Newberg – Mark Robert Waldman, *Cum ne schimbă Dumnezeu creierul. Descoperirile inovatoare ale unui prestigios neurolog*, București, Edit. Curtea Veche, București, 2009;
6. Horea Roman-Patapievici, *Omul recent*, București, Edit. Humanitas, 2010;
7. Emilianos Timiadis, *Preot, parohie, înnoire*, București, Edit. Sofia, 2001;
8. Ioan Suciu, *Eroism. Terapie contra mediocrității*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2001;
9. William Basil Zion, *Eros și transfigurare*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2001, în traducerea lui Ioan Ovidiu Bobăilă;
10. Tomas Spidlik – Marko Ivan Rupnik, *Teologia Pastorală. Pornind de la frumusețe*, Târgu-Lăpuș, Edit. Galaxia Guttenberg, 2007;

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Cursul urmărește abilitarea a masteranzilor, cu munca în echipă, distribuția corespunzătoare a parcelor de acțiune, intervenția profesionistă pe un culoar de competență bine delimitat etc.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect extras de student	10%
		Evaluare scrisă	40%
10.5 Seminar/laborator	Verificare pe parcurs	-	20%
	- Activitate la seminar	Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice	20%
		Implicare în dezbaterile de la seminar	10%
10.6 Standard minim de performanță			

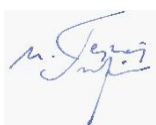
- Cunoașterea teoretică a jumătate din materialul predat și analizat la cursuri și existent în broșurile predate studenților asigură nota 5 (cinci).

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
24 aprilie 2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".